

SAVSAD

Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisi
The Journal of Defence and War Studies

Askerî Güvenliğin Planlanmasında Ağırlık Merkezinin Tespiti, Analizi, Uygulanmasının İstihbarat ile İlişkisi

Determination, Analysis and Implementation of the Center of Gravity in Military Security Planning and its Relationship with Intelligence

Kazım Murat ÖZKAN

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Ankara, Güvenlik Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye.

Gendarmerie and Coast Guard Academy, Faculty of Security Sciences, Department of Security Sciences, Ankara, Türkiye.

Geliş Tarihi/Received 07.12.2023
Kabul Tarihi/Accepted 01.04.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 28.06.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Kazım Murat Özkan
E-mail: kmozkan85@gmail.com

Atf: Özkan, K., M. (2024). Askerî güvenliğin phlanlanmasında ağırlık merkezinin tespiti, analizi, uygulanmasının istihbarat ile ilişkisi. *Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisi*, 34(1), 109-123.

Cite this article: Özkan, K., M. (2024). Determination, analysis and implementation of the center of gravity in military security planning and its relationship with intelligence. *Savunma ve Savaş Araştırmaları Dergisi*, 34(1), 109-123.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

Öz

Küreselleşmenin etkisinin yanında, teknoloji ve iletişim alanında yaşanan gelişmelerin de etkisiyle güvenliğe yönelik tehditlerin çeşitlendiği ve arttığı görüldü de güvenlik endişesinin özünde askerî tehdidin yer aldığı görüşü değişmemiştir. Askerî güvenliğin sağlanmasında savaş da kaçınılmaz olarak uygulanabilecek etkenlerden birisidir. Savaşın karakteri; zamana, mekâna ve kuvvete bağlı olarak savaştan savaşa veya zaman içerisinde değişse de, siyasi amacı, ilkeleri, ağırlık merkezi gibi kavramlar geçerliliğini korumaktadır. Savaşın planlaması "Ağırlık Merkezi"nin belirlenmesi ile başlar. Ağırlık merkezinin doğru olarak tanımlanması, askerî harekâtların başarılı olması için kritik öneme sahiptir. İstihbaratın karşılaştığı en önemli görevlerden biri düşman ağırlık merkezinin belirlenmesidir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, bu nedenle düşman ağırlık merkezinin doğru olarak tespiti, analizi ve uygulaması yönünden değişik yöntemler kullanılarak istihbarat ile bağlantısı ortaya konmaktadır. Çalışma; ağırlık merkezini belirleme, analiz edilmesi ve uygulanması ana hatlarını ifade ederken, her aşamasında istihbarat çalışmaları ile ilişkisini ortaya koymakta ve incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, askerî güvenlik, ağırlık merkezi, istihbarat

JEL Kodları: F51, F52, H56

ABSTRACT

Although it is seen that threats to security have diversified and increased with the influence of globalization as well as developments in technology and communication, the view that the military threat is at the core of security concerns has not changed. War is one of the factors that can inevitably be applied to ensure military security. Even though the character of the war changes from war to war or over time depending on time, place, and force; concepts such as political purpose, principles of war, and the center of gravity remain valid. Planning the war begins with determining the "Center of Gravity". Accurate identification of the center of gravity is critical to the success of military operations. One of the most important tasks facing intelligence is the determination of the enemy's center of gravity. In this study, where qualitative research method is used, the connection with intelligence is revealed by using different methods in terms of accurate detection, analysis and application of the enemy center of gravity. Study; while it expresses the main lines of determining the center of gravity, analyzing it, and implementing it, it reveals and examines its relationship with intelligence studies at every stage.

Keywords: Security, military security, center of gravity, intelligence

JEL Codes: F51, F52, H56

Giriş

Küreselleşmenin etkisinin yanında, teknoloji ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmelerin de etkisiyle, devletlerin zafiyetlerinin istismara daha açık hale gelmesine bağlı olarak güvenliğe yönelik tehditler çeşitlenip artmıştır. Güvenliğe yönelik toplumsal, ekonomik, ekolojik alanda tehdidin çeşitlendiği görüldü de (Buzan, 1983/2015, s.107-119), güvenlik endişesinin özünde askerî tehdidin yer aldığı görüşü değişmemiştir. Devletlerin güvenlikleri için askerî tehditler, anlık ve en görünür tehdidi oluşturur. Askerî tehdit, güç kullanımını da gerektirebilecek değişikliklere hızla neden olabileceğinden, güvenlik endişeleri içinde en öncelikli duruma sahiptir (Buzan, 2008, s. 109).

Devletlerin ekonomik, toplumsal, siyasi yapıları güçlü olsa da şiddetli yıkım ve baskılara dayanmaları

beklenemez. Bir devlete yönelik askerî tehdit, yalnız askerî alanda tehdit olmayıp, siyasi, toplumsal, ekonomik alandan toplumsal değerlere kadar bütün bileşenlerine yöneliktir (Buzan, 1983/2015, s. 107). Devletlerin askerî gücü, bütün alanlara koruma sağladığı için zamanla askerî gücü oluşturan askerî teşkilatın muhafazası ve kuvvetlendirilmesi zorunluluk halini almıştır.

Askerî güvenlik; askerî güç, savaş ve savaşla ilgili kavramlarla yakın ilişki içindedir. Askerî güvenliğin sağlanmasında savaş da kaçınılmaz olarak uygulanabilecek etkenlerden birisidir. Tarih; siyasi, ekonomik, toplumsal ve değişik nedenlerle güvenliğin sağlanmasında askerî gücün kullanıldığı, ulusal güvenliğin korunduğu birçok örneklerle doludur.

Tarihi süreç içerisinde güvenliğin sağlanmasında dört değişik “Güvenlikleştirme dönemi” yaşandığı görülmektedir. Söz konusu yöntemler; güç dengesi dönemi ve büyük güçlerin birbiriyle karşı karşıya geldiği “1945’te biten klasik Avrupa büyük güç dönemi”, güç yapısının çok kutupluluktan iki kutupluğa değiştiği “Soğuk Savaş dönemi”, güvenlikte temel alan olan askerî güvenliğin geri plana itildiği ve iç ayaklanmalar ile sivil savaşların arttığı “Soğuk Savaş sonrası dönem”, askerî alanın yeniden geleneksel önemini kazandığı, savaşın merkeze yerleştiği “11 Eylül 2001 sonrası dönem” olarak sınıflandırılabilir (Buzan, 2008, s. 110). Savaş, bütün dönemlerde varlığını sürdürse de gerçekleşme olasılığı, son dönemde büyük güçler arasında düşük ihtimal iken, sömürgeciliğin bitmesi ile kurulan yeni devletlerin kendi aralarında veya ikili ilişkilerinde sorun yaşayan komşu devletler arasında bölgesel düzeyde daha yüksek ihtimal durumuna gelmiştir.

Savaş, birdenbire çıkmayacağından ve yayılmayacağından, düşman tarafların her biri, diğeri hakkında daha çok “Ne olması, ne yapması” gerektiğine göre değil, “Ne olduğuna, ne yaptığına” bakarak hükme varır. Savaşın asıl nedeni, politik amacı gerçekleştirmektir. Politik amaç; savaşla ulaşmak istenilen hedef için hem de harcanması gereken çabalar için ölçü olacaktır. Politik amaç niyet, savaş ise araçtır ve araç hiçbir zaman amaçsız düşünülemez (Clausewitz, 2018, s. 34, 45). Savaşın karakteri; zamana, mekâna ve kuvvete bağlı olarak savaştan savaşa veya zaman içerisinde değişse de, siyasi amacı, çatışan dinamikler, savaşın ilkeleri, ağırlık merkezi gibi kavramlar geçerliliğini korumaktadır.

Batı Dünyasının en büyük askerî incelemelerinden biri olan “Savaş Üzerine (*On War*)” kitabının yazarı olan Prusyalı General Carl Von Clausewitz, söz konusu kitabında savaşın felsefi boyutu üzerinde durarak kendisine özgü kuramlar geliştirmiş ve çağının birçok kavramını tartışmaya açmıştır. Clausewitz’e göre savaş, genişletilmiş düellodan başka bir şey değildir. Düellodaki her bir aktör fiziksel gücüyle kendisini kabul ettirmeye çalışmakta, düşmanı mağlup etmeyi ve böylece daha sonra herhangi bir mukavemette bulunamayacağı bir duruma sokmayı amaçlamaktadır. Başka bir ifade ile savaşın hedefi, düşmanın silahtan arındırılması ya da mağlup edilmesidir (Clausewitz, 2018, s. 29, 32).

Düşmanın silahtan arındırılması için o ülkenin silahlı kuvvetleri, ülkesi, iradesi irdelenmelidir. Savaşın hedefine ulaşabilmesi için düşman ülkenin silahlı kuvvetleri mutlaka imha edilmeli veya savaşa devam edemeyecek duruma gelmesi sağlanmalı ve gerekirse düşman ülke işgal edilerek yeni silahlı kuvvetler teşkil edilmesi önlenmelidir. Diğer yandan, savaşın en önemli unsurlarından birisi de manevi değerlerdir. Manevi değerler irade ile özdeştir. Devleti yönetenlerin manevi duruşları ve moralleri, halkın yapısı, Ordunun yapısı ve karar alıcıların nitelikleri gibi etkenler, amacı ve durumu değişik şekilde etkileyebilir ve bir yengi veya yenilginin gerçekleşmesine neden olabilir. Bir çatışmayı kazanmanın veya bir çatışmayı sona erdirecek koşulları oluşturmanın anahtarı, düşmanın savaşa arzu ve isteğinin, yani iradesinin kırılmasıdır (Clausewitz, 2018, s. 49, 50; Karlquist, 2009, s. 3).

Clausewitz’in geliştirdiği stratejik ve operatif kavramların bazıları 200 yıl önce olduğu gibi, 21. yüzyılda yaşanan küreselleşme, teknoloji ve iletişim alanındaki gelişim, politik değişime karşın bugün de tartışılmaktadır. Savaş, hızlı bir şekilde birbiriyle etkileşime giren ve değişen, aralarındaki ilişki karmaşık olan aktörleri barındırmakta, ayrıca aktörler tarafından farklı şekilde algılanan ve tasvir edilen eylemleri, olayları ve kavramları içermektedir. Clausewitz, savaşın kavramlarının tanınmasına olanak sağlarken, söz konusu kavramlardan biri olan “Ağırlık Merkezi” ilk olarak Clausewitz tarafından yazılan “Savaş Üzerine (*On War*)” kitabında yer almıştır.

Clausewitz ağırlık merkezini “Her şeyin bağlı olduğu tüm güç ve hareketin merkezi ve bütün enerjinin yönlendirilmesi gereken nokta” olarak tanımlarken, düşmanın ağırlık merkezinin nasıl bulunacağına ilişkin süreci tarif etmemekte, ancak bir veya daha fazla olabileceğini ve mümkünse ağırlık merkezi sayısının bire indirilmesi gerektiğini belirtmektedir (Clausewitz, 2007, s. 242, 243). Clausewitz’in 19. yüzyılda yaptığı “Ağırlık merkezi” tanımlamasının yorumlanarak, güvenlik algısındaki yaşanan değişiklikler, tehdidin çeşitlenmesi ve değişimi altında 21. yüzyılda nasıl anlaşıldığının ortaya konması önemlidir. Bu bağlamda, ağırlık merkezi ile onun kritik etkenlerinin yeniden ifade edilmesi, akla, gerçeğe ve nesnele dayalı seçim ve doğrulama yöntemlerinin belirlenmesi gerekir.

Savaşın planlaması ve icrası “Ağırlık merkezi”nin belirlenmesi ile başlar. Ağırlık merkezinin belirlenmesi; harekâtın maksadı ve hedefi üzerinde odaklanmanın devamlılığı, kaynakların uygun tahsisi ve kullanımı, planların etkinliğini ve uygulanabilirliğinin en üst düzeyde sağlanması ve düşmanın yenilgiye uğratılması için gereklidir. Ağırlık merkezinin doğru olarak tanımlanması başarı için kritik öneme sahiptir. Ağırlık merkezinin tespiti, analizi ve uygulanmasının istihbaratla ilişkisini ortaya koyan bu çalışmada, ağırlık merkezini tanımlamak ve analiz edebilmek için geliştirilen değişik yöntemlerin bazıları örnek olarak kullanılarak istihbarat ihtiyacı duyulan alanlar belirtilmektedir.

Güvenlik literatüründe ağırlık merkezinin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak etkenleri ve görev dağılımını belirten, analiz yöntemlerini ve uygulanmasını topluca içeren bir çalışma bulunmadığından, böyle bir çalışmaya ihtiyaç olduğu değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi kullanılan makalede; ağırlık merkezinin doğru tespit edilmesi amacıyla; tespit, analiz ve uygulama yöntemleri ile ihtiyaç duyulan istihbaratın belirlenebilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla, makalenin birinci ve ikinci bölümünde dost, düşman veya herhangi bir varlık, birey veya aktör için ağırlık merkezinin tanımı ve kullanımına etki eden temel kavramlar ile istihbaratın tanımı ve

sınıflandırılması belirtilmekte, son bölümde ağırlık merkezinin belirlenmesi ve analiz yöntemleri ve istihbaratın işlevi ortaya konmaktadır. Çalışmada; ağırlık merkezinin belirlenmesi, analiz edilmesi ve uygulanmasının ana hatlarını ifade edilirken, her aşamasında istihbarat çalışmaları ile ilişkisi ortaya konulmakta ve incelenmektedir.

Ağırlık Merkezinin Tanımı

Ağırlık merkezi önemli bir kavram olmasına karşın; tanım, anlayış ve uygulanmasında görüş birliği bulunmamakta ve kararlılıkla uygulanmasında tereddüt yaşanmaktadır. I. Dünya Savaşı esnasında Büyük Britanya'nın Dışişleri Bakanı olan Sir Edward Gray, "Tanım olmadan tartışmanın imkânsız olduğu" görüşündeydi (Schneider & Izzo, 1987, s. 46). Ağırlık merkezi kavramı, tanımı, tespiti, uygulanması üzerine değişik anlayış olmasının nedenleri olarak, dört etken öne çıkmaktadır. Birincisi, ağırlık merkezinin tanımlanmasında uzlaşamamasıdır. Tanımlar arasında benzerlikler olsa da, aralarında ince ayırım bulunmaktadır. İkincisi ağırlık merkezinin sayısı, özellikleri ile ağırlık merkezinin amaç ve hedeflerle ilişkisi hususunda uzlaşmamasıdır. Üçüncüsü, kurumların bakış açısı ile stratejik ve operatif anlayış farklılıktan kaynaklanmaktadır. Son olarak savaşın doğasında olan tahmin edilemezlik özelliğidir (Lee, 1999, s. 22). Yine de ağırlık merkezinin tanımlanması, tespiti ve uygulanması üzerinde anlayış birliği sağlanması gerektiğine inanılmaktadır.

ABD Savunma Bakanlığı yayını "DOD Askerî ve İlgili Terimler Sözlüğü (*DOD Dictionary of Military and Associated Terms*)"nde ağırlık merkezi "Manevi veya fiziksel güç, hareket serbestliğini veya hareket etme isteği sağlayan gücün kaynağı" (DOD, 2021, s. 30) olarak tarif edilirken, JP 5-0 (2020, s. IV-22) yayınında ise ağırlık merkezi "Bir askerî gücün hedefine ulaşmasını sağlayan güç veya güç kaynağı ve gücün, düşmanın başarısızlığına yol açacak şekilde yönlendirebileceği varlık" şeklinde yer almaktadır.

Ağırlık merkezi; bir kitlenin fiziksel veya manevi gücünün veya kaldıraç gücünün kaynağı olarak tanımlanabilir. Söz konusu güç kaynağı etkisizleştirildiği veya yok edildiği, ele geçirildiği, değer kaybına uğradığı, uygun konumda bulunmadığı durumlarda düşmanın veya verilen vazifenin yerine getirilmesi için sahip olunan imkân ve kabiliyetler üzerinde hemen telafi edilemeyecek etki yaratır. Ağırlık merkezi kavramı, savaşın en yüksek seviyesinden en düşük seviyesine kadar amaç birliği yaratmayı amaçlamaktadır.

İstihbaratın Tanımı, Sınıflandırılması

İstihbarat kavramı çok eski dönemlerden beri kullanılsa da, istihbaratın bilimsel olarak incelenmesi yakın dönemde gerçekleşmiştir. Başlangıçta sadece askerî anlamda kullanılmış; zaman içinde multidisipliner bir konuma gelmiştir (Yenal, 2022, s.1). İstihbaratın amacı, düşmanın olası niyetini, imkân ve kabiliyetlerini ve gelecekteki hareket tarzlarını, karar alıcıların tahmin etmesine yardımcı olabilecek istihbarat sağlamaktır. İstihbarat; karar alıcıların bilgi üstünlüğü kazanmasına yardımcı olmak için zamanında ve doğru nitelikte değişen ve gelişen durumu analiz eder ve öngöründe bulunur. İstihbarat karar alıcıların, karar verme sürecini anlama, öngörme ve/veya etkileme yeteneğini geliştirir (JP 2-01.3, 2014, s. 1-2).

İstihbaratın devamlılığı olsa da karar alıcıların ve planlamacıların savaşın planlamasında, icra safhasında ve sonrasında; düşmanın amacını, hedeflerini, imkân ve kabiliyetlerini, güçlü ve zayıf taraflarını ve genel son durumu daha iyi anlamak için istekte buldukları istihbaratın karşılanmasında daima yetersiz kalınacağı kabul edilmelidir. İstihbaratta mükemmeliyetin yakalanamaması ve belirsizliği, dolaylı etkiler, istenmeyen sonuçlar, insan hataları, hassasiyetler ve diğer doğrusal olmayan durumlar savaşın sonuçları üzerinde etkilidir (Lee, 1999, s. 22).

İstihbarat teriminin çeşitli anlamları ve kullanımları bulunmaktadır. Devletler, koşullar değiştikçe istihbaratı farklı şekilde tanımlama eğiliminde (Davies, 2012, s. 1) oldukları gibi, bilim insanları da zaman, mekân ve faaliyete göre istihbaratı değişik şekilde tanımlamaktadır. Örneğin Kent (1965, s. 3) istihbaratı "Bilgi", Mcdowell (2009, s. 11) ise "İşlenmiş bilgi" olarak tanımlarken, Shulsky ve Schmitt ise istihbaratın "Toplanan her türlü verinin (veri, bilgi, belge, haber, duyum, ses ve sinyal gibi) tasnif, değerlendirme ve analiz süreçlerine tabi tutulması sonucu ortaya çıktığını" belirterek istihbaratın "Devletin ulusal güvenlikle ilgili çıkarlarını elde etmeye, mevcut ve gizil düşmanlarından gelebilecek saldırılara karşı koyabilmeye, içeriden ve dışarıdan herhangi bir baskına uğramamak için önleyici faaliyetler yapmaya yönelik politikaların oluşturulması ve uygulanmasıyla ilgili bilgi" olarak tanımlamaktadır (Shulsky & Schmitt, 2002, s. 1).

İstihbarat; her seviyedeki ihtiyaçları karşılamak maksadıyla ilgi ve etki alanındaki unsurlara yönelik elde edilen veri, bilgi, belge, haberdan dögüsel bir sürecin sonucunda; zamanında, doğru, güvenilir, güncel olarak elde edilen üründür. Söz konusu üründen "Ne/kim, ne maksatla, ne zaman, nasıl, nerede ne yapmıştır/yapabilir" sorularına açıklama getirmesi beklenir (Özkan, 2023, s. 121, 122).

İstihbaratın sınıflandırılması; devletlere, istihbarat yapılanmasına ve anlayışına, zamana, ihtiyaca göre değişiklik göstermektedir. İstihbarat sisteminin daha iyi anlaşılabilmesi maksadıyla istihbarat faaliyetleri; toplama vasıtalarına (disiplinlerine), konularına (alanlarına), zamanına ve seviyesine göre sınıflandırılır. Disiplinlerine göre istihbarat; İnsan İstihbaratı (İNİS-HUMINT), Açık Kaynak İstihbaratı (AKİS-ASINT), Sinyal İstihbaratı (SİNİS-SIGINT), Teknik İstihbarat (TEKİS-TECHINT), Görüntü İstihbaratı (GÖRİS-IMINT), Ölçüm ve İz İstihbaratı (ÖLİZİS-MASINT) gibi istihbarat toplama vasıtalarının yanında, istihbarat üretme yöntemlerini de içermektedir.

İstihbarat genellikle nerede ve neden yapıldığına göre tanımlanır (Mcdowell, 2009, s. 12). Dolayısıyla askerî, biyografik, siyasi, sosyal, ekonomik, hedef, muhabere gibi terimlerin yaygın olarak kullanılması, istihbaratın ihtiyaç duyulan alanı ve istihbaratın üretilme nedeni ile elde edilen ürünün türünü belirtmektedir. Zamanına göre temel ve cari olarak isimlendirilen istihbarat seviyesine göre harekât seviyelerine uygun olarak stratejik, operatif ve taktik seviyelerine ayrılmaktadır.

Stratejik istihbarat; millî politikayı belirlemek ve millî hedeflere ulaşmak amacıyla doğru kararların verilmesi ve/veya askerî harekâtın icrasını sağlayacak planları yapmak üzere meydana getirilen hasım veya hasım olması muhtemel ülkelerin millî güç unsurlarının imkân ve kabiliyetlerini, kuvvetli ve zayıf tarafları ile hassasiyetlerini tespit eden, değerlendiren istihbarattır (Özdağ, 2020, s. 132, 133). Operatif istihbarat; millî ve askerî stratejik hedeflerle sahadaki unsurların kullanılması arasındaki başarıyı sağlayacak istihbaratı üreten hayati bir bağlantıdır. Karar alıcı, strateji ve taktiği birleştirmek için operatif sanatı kullanır. Taktik istihbarat, taktik seviyede planların yapılması ve icrası için ihtiyaç duyulan istihbaratı içerir.

Savaş; stratejik, operatif ve taktik seviyede icra edilirken, savaşın seviyelerine göre istihbarat tarafından desteklenir. Stratejik, operatif ve taktik istihbarat seviyelerinin yapısı, karar alıcıların ve planlayıcıların birbirleri arasında istihbarat akışını sağlamasına yardımcı olur. Stratejik istihbarat millî politikayı gerçekleştirmek ve millî hedeflere ulaşmak amacıyla, millî güç unsurları alanındaki hedefleri planlamak ve gerçekleştirmek için yönetici seviyesindeki karar alıcıların ve planlamacıların ihtiyaçlarını karşılar. Operatif ve taktik ise kendi seviyelerindeki harekâtın başarılı olabilmesi için karar alıcı ve planlamacıların ihtiyaç duyduğu istihbarattır.

Stratejik istihbarat, kapsamlı planlar geliştirebilmek için sorunun yapısını, amacını ve doğasını anlamayı kapsayacak şekilde konuyu incelemekle ilgilenir (Mcdowell, 2009, s. 21). Operatif ve taktik istihbarat ise bu seviyede edinilmesi gereken istihbarat ürünüdür. Stratejik istihbaratın, özellikle uzun vadeli politikaların oluşturulmasını sağlayan karar(ların) verilmesini mümkün kılmak için ihtiyaç duyulan ürün olduğu bakış açısı, operatif hedeflere yönelik planlama üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu da göstermektedir (Mcdowell, 2009, s. 26).

Stratejik istihbarat; bir ulusun yalnızca savaşı devam ettirmek için sahip olduğu araçları değil, aynı zamanda stratejik konumunu, mevcut gücünü ve liderlik, nüfus, iletişim ve ulaşım altyapısı, siyasi ve sosyal yapı, manevi değerleri gibi kaynakları ele alır (Steury, 1994, s. 4). Benzer şekilde Goldman (2006, s. 130)'da stratejik istihbaratın; ulusal ve uluslararası düzeyde politikanın ve askerî planların oluşturulması için gerekli istihbarat olduğunu ve bileşenlerinin; biyografik, ekonomik, sosyolojik, ulaşım, telekomünikasyon, coğrafya, siyasi, bilimsel ve teknik istihbarat gibi özellikleri içerdiğini belirtmektedir.

Stratejik istihbarat; karar alıcılar için barış zamanında dış politika ve ulusal güvenlik politikasını oluşturmak, savaşta ise kuvvetlerin konuşlanması ve tahsisi, hedeflerin tespiti, direktiflerin icrası için yabancı ulusların, hasım devletlerin imkân ve kabiliyetleri, hassas tarafları, altyapısı, bölgesel ve uluslararası ilişkileri, olası hareket tarzları ile harekât alanı üzerinde etkisi olan tüm etkenleri (Mathams, 1995, s. 77) kullanmasına yardımcı olmak amacıyla kurumlar, kuruluşlar tarafından yürütülen faaliyetlerdir (Ülker, 2022, s. 19). Kent (1965, s. 5, 6) ise siyasi karar alıcıların doğru, güvenilir, zamanında ve nitelikli bilgiye olan ihtiyaçlarını karşılayan stratejik istihbaratın;

- Fiziksel özellikleri (Ülkenin büyüklüğü, coğrafi özellikleri, iklimi gibi özellikler),
- Demografik özellikleri (Nüfusu, dağılımı, etnik ve dinî yapısı, eğitim durumu, değerler ve bağlılık gibi özellikler),
- Askerî nitelikleri (Savunma sanayi, askerî yapılanma, lojistik durumu, teknolojik gelişim, asker-siyasi yapı ilişkileri gibi özellikler),
- Bilimsel ve teknolojik gelişmişlik seviyesi ve birikimi,
- Ekonomik yapısı (Ekonomik sistem ve uluslararası ekonomik ilişkiler, doğal kaynaklar, sanayi ve teknoloji, ulaştırma ve iletişim altyapısı, enerji gibi özellikler),
- Siyasi yapılanması (Yönetim biçimi, siyasi yapılar ve partiler, sivil toplum örgütleri, kamuoyu, basın yayın, anayasa ve yasal düzenlemeler, yönetici ve yetişmiş bürokratlar gibi özellikler) alanlarını kapsadığını belirtmektedir.

İstihbarat faaliyetinde bulunan birimlerin seviyeleri, büyüklüğü, kuvvet veya bileşenleri, istihbarat çalışmalarının belirli bir düzeyiyle ilişkili değildir. Örneğin stratejik bağlamda ele alınan iletişim uyduları gibi varlıklar, operatif ve taktik seviyedeki faaliyetlerin icrasında önemli bir etkidir. Tersine, sahada faaliyet gösteren unsurlar, stratejik öneme sahip istihbarat toplayabilir (JP 2-0, 2013, s. I-23). Benzer şekilde tek bir askerinin taktik düzeyde gerçekleştirdiği bir eylemin stratejik sonuçları olabileceğine ise örnek olarak, Somali'de ABD askerinin sokaklarda sürüklenmesinin, ABD karar alıcılarının Somali'ye yönelik stratejik politikalarında değişiklik yapmasına neden olması verilebilir (Perry, 2000, s. 2).

İstihbarat seviyeleri arasındaki en temel ayırım; kapsamında, bakış açısında, görevlendirme seviyesinde, zaman ve mekânındadır. Stratejik, operatif ve taktik istihbarat ayrı olarak tanımlansa da küreselleşme, teknolojik ve iletişim alanındaki gelişmeler, bilginin çok hızlı yayılması, sorunların ve gelişmelerin birbirini doğrudan veya dolaylı olarak cari veya uzun vadede etkilemesi gibi nedenler dikkate alındığında, aralarındaki ayırımın bulanıklaştığı, birbirlerini etkiledikleri ve tamamladıkları, bütünleştikleri görülmektedir.

Ağırlık Merkezinin Belirlenmesi, Analizi ve İstihbaratın Rolü

Düşman ağırlık merkezlerinin belirlenmesi, öncelikle düşman hakkında yapılan istihbarat çalışması sonucunda gerçekleştirilen bir istihbarat işlevidir. Ancak ağırlık merkezlerinin belirlenmesi, istihbarat personelinin sorumluluğunda bulunmayan bir dizi başka etkenlerinde incelenmesini gerektirmektedir. Dolayısıyla sürece, karar alıcılar ve ilgili planlamacılarında katılmaları gerekir. Karar alıcıların görevi; düşman ağırlık merkezinin yok edilmesi, etkisiz hale getirilmesi veya ele geçirilmesi ile belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılmasını sağlamaktır. Bir ağırlık merkezini seçebilmek için hem dost kuvvetlerin amaç ve hedeflerine ulaşmak için izlenen strateji hakkında, hem de düşman hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmayı gerektirir. Söz konusu ihtiyaçlardan ikincisinin karşılanmasından istihbarat personeli sorumluyken, ilkinden yalnızca karar alıcı makam sorumludur (Saxman, 1992, s. 36).

İstihbaratın Rolü

İstihbarat, hem yatay hem de dikey olarak her seviyedeki karar alıcı, planlayıcı ve ihtiyaç sahiplerini destekler. İstihbarat genellikle amaç, zaman, görev gibi ayrıntı düzeyi açısından farklılık gösterir. İstihbarat hazırlığının amacı, karar alıcıların ve planlayıcıların karar alma ve planlama sürecinde; düşman ve diğer ilgili aktörlerin amaç ve niyetinin, imkân ve kabiliyetlerinin, hassas taraflarının, olası hareket tarzlarının kabul ihtimal derecelerini belirlemek ve durumu bütün yönleriyle tespit edebilmelerini ve analizini yapabilmelerini, öngöründe bulunabilmelerini sağlamaktır (JP 2-01.3, 2014, s. I-5; JP 2-0, 2013, s. I-27).

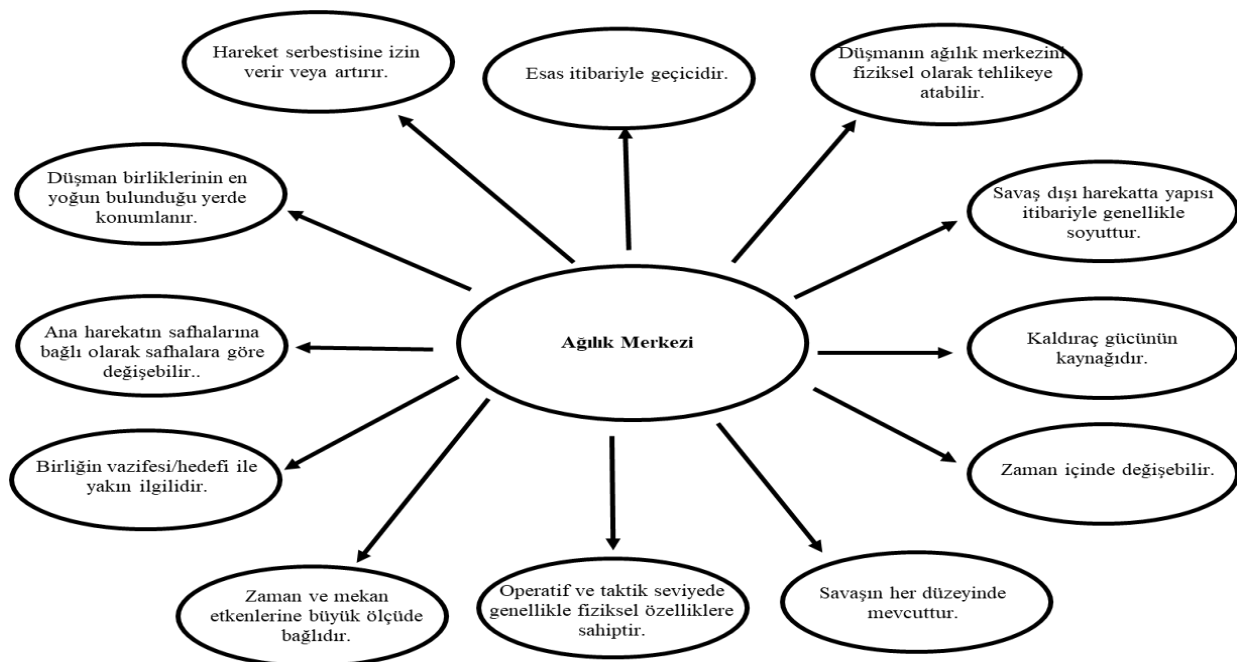
Planlama sırasında, karşılaşılan en önemli görevlerden biri dost ve düşman ağırlık merkezlerini belirlemek ve analiz etmektir. Stratejik ve operatif istihbarat; düşmanın ağırlık merkezinin, sevk ve idare yöntemlerinin, güvenlik açıklarının ve yüksek değerli hedeflerinin belirlenmesi için gereken bilgilerin zamanında ve doğru sağlanmasına odaklanır (JP 2-0, 2013, s. I-23). Karar alıcılar ve planlamacılar, görev analizi sırasında başlatılan, güncellenmiş istihbarata, durum değerlendirmelerine dayanarak muhtemel ağırlık merkezlerini analiz eder veya analizlerini gözden geçirir ve geliştirir. Ağırlık merkezinin analizinin gözden geçirilmesi, süreç boyunca devam eder.

İstihbaratın karşılaştığı en önemli görevlerden biri düşman ağırlık merkezinin belirlenmesidir. Ağırlık merkezi; moral veya fiziksel güç, hareket serbestliği ve icrasını sağlayan güç kaynağıdır. Bir ağırlık merkezi, her zaman hedefle bağlantılıdır. Hedef değişirse ağırlık merkezi de değişebilir. Düşman ağırlık merkezini koruyacağı için ağırlık merkezi çoğunlukla düşmanın zayıf yönleri veya güvenlik açıkları yerine güçlü yönleri arasında bulunur.

Muhtemel ağırlık merkezleri, düşmanın stratejisini ve imkân ve kabiliyetlerini, olası hareket tarzlarını etkiler. Dolayısıyla, düşmanın stratejisi için gerçekten kritik olup olmadığını görmek için muhtemel ağırlık merkezleri istihbaratın yardımıyla incelenmeli ve analiz edilmelidir. Düşman ağırlık merkezinin özellikleri Şekil 1'dedir. Ayrıca, düşmanın savaşma isteğini hangi unsurlardan aldığını belirlemek için lider ve yöneticileri, kuvvetleri, kaynakları, istihbarat yetenekleri, altyapısı ve iç ve dış ilişkileri gibi etkenler sürekli olarak değerlendirilir. Söz konusu özellikler ve etkenler, istihbarat çalışmasında dikkate alınmalıdır.

Şekil 1

Düşman Ağırlık Merkezinin Özellikleri (JP 2-01.3, 2014, s. IV-10, IV-11)

Ağırlık merkezinin belirlenmesinde kullanılan yöntem, basit ve anlaşılır olmalı, istihbaratı kullanmalı ve istihbarat analizleri sonucunda gerek duyulduğunda yenilenmeye de imkân vermelidir. Ağırlık merkezinin tanımlanması, olağan istihbarat çalışması değildir. İstihbarat çalışması, ağırlık merkezinin analizini gerçekleştirmek için hem geleneksel istihbarat toplama vasıtalarından hem de ortak ve müşterek devletlerin istihbarat teşkilatlarını da içeren dış kaynaklardan gelen bilgilere güvenir. İstihbarat personeli, durumu etkileyen her bir aktörün birbirlerini nasıl etkilediğini, bunun için ortaya çıkan seçeneklerin ağırlık merkezinin belirlenmesindeki ortaya koyabilecek anlayışa sahip olması gerekir.

Düşmanın ağırlık merkezinin belirlenmesi istihbarat personelinin görevi olsa da bu bir düşman imkân ve kabiliyetlerinin belirlenmesi değildir. Ağırlık merkezlerinin belirlenmesi sadece istihbarata dayanmamaktadır. Karar alıcılar ve diğer planlamacılar da katkıda

bulunmalıdır. Bu bağlamda, ağırlık merkezinin belirlenmesinde, karar alıcıların niyeti ve amacı etken olmalıdır. Böylece, stratejik, operatif ve taktik gibi ağırlık merkezleri arasında ayırım yapılmasına gerek kalmadan, savaşın düzeyi ne olursa olsun, ağırlık merkezinin görevi başarması temel alınmalıdır (Saxman, 1992, s. 42).

Ağırlık merkezinin sayısı, planlama safhasında mümkünse bire indirilir. Dost güçlerin eylemleri ve tehdidin bu eylemlere verdiği tepkiler nedeniyle, başta istihbarat personeli olmak üzere planlamacılar ağırlık merkezini sürekli olarak analiz etmeli ve gelişmelere göre yeni ağırlık merkezi ortaya koymalıdır. Ağırlık merkezi; vazifinin değişmesi, ilk ağırlık merkezinin yok edilmesi veya etkisiz hale getirilmesi, harekâtın safhaları arasında geçişte, müttefik/koalisyon yapısının değişmesi, yeni bir güç kaynağının ortaya çıkması, liderin değişmesi gibi durumlarda değişebilir.

Ağırlık Merkezinin Analizi ve Uygulanması

Askerî güvenlik kapsamında belirlenen askerî hedefler, açıkça tarif edilmiş, belirleyici ve ulaşılabilir hedeflerdir. Askerî hedefler; askerî eylemi diğer millî güç unsurlarının kullanabileceği araçlarla ilişkilendirir. Dolayısıyla, hedefler için değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi ve kullanımı önemlidir. Değerlendirme ölçütleri, görevden göreve geçiş ve planlama safhasında bütün personel tarafından açıkça tanımlanmalı ve anlaşılmalıdır. Karar alıcılar ise değerlendirme ölçütlerini deneyim, bilgi ve vizyonuna göre değişik ağırlıkta işlevselleştirerek kararını verebilir.

Hedeflerin belirlenmesinde gizil değerlendirme ölçütleri; harp prensipleri olan hedef, taarruz, sıklet merkezi, kuvvet tasarrufu, esneklik, birlikte çalışabilirlik, emir komuta birliği, emniyet, baskın, manevra, sadelik, lojistik, sürdürülebilirlik (Topçu & Almaç, 2014, s. 7) ilkelerine ilave olarak zaman, harekât alanının gözetlenmesi ve şekillendirilmesi, kuvvet koruma, dost ve düşman ağırlık merkezleri, zayıf (JP 5-0, 2020, s. III-23), vazife, düşman, arazi, kendi kuvvetlerimiz, başlıkları altında toplanabilir.

Değerlendirme ölçütlerinden olan dost ve düşman ağırlık merkezlerinin belirlenmesi ve analizinin yanı sıra aralarındaki ilişkilerin anlaşılması da önemlidir. Ağırlık merkezi; vazife ile doğrudan ilişkilidir ve hem dost hem de düşman için seçilmelidir. Tüm gücün kaynağını teşkil eden nokta dost, tüm gücün yöneltildiği nokta düşman ağırlık merkezidir.

Dost ağırlık merkezini korumayan, düşman ağırlık merkezine yönelmeyen harekâtın başarılı olma olasılığı düşüktür. Bu maksatla, dost ve düşman ağırlık merkezleri belirlendikten sonra, dost ağırlık merkezleri korunurken, düşman ağırlık merkezlerinin yok edilmesi, etkisiz hale getirilmesi veya ele geçirilmesi için hareket tarzları geliştirilir. Başarı, düşman ağırlık merkezinin etkisiz hale getirilmesi, yok edilmesini veya ele geçirilmesi ve dost ağırlık merkezinin korunmasını gerektirir (JP 5-0, 2020, s. IV-22, IV-24). Bunun yanında, dost veya düşman ağırlık merkezinin yanlış tespit edilmesi; vazifinin yerine getirilmesinde ve hedeflerin ele geçirilmesinde zaman, teçhizat ve donanım kaybına neden olacağı gibi büyük personel kaybına da yol açar. Ayrıca, ordu ve halk üzerinde moral bozucu etkisi olabilir ve güdülenmeyi olumsuz yönde etkileyebilir.

Ağırlık merkezini tanımlamak için sadece yarısıdır (Echevarria II, 2004, s. 16). Strange tarafından, 1996 yılında ağırlık merkezini tanımlamak maksadıyla; kritik yetenekler (*Critical Capabilities-CC*), kritik gereksinimler (*Critical Requirements-CR*) ve kritik güvenlik açıkları (*Critical Vulnerabilities-CV*) olarak ifade edilen etkenlerin analizinden oluşan bir yöntem geliştirildi (Strange, 1996, s. ix, 3, 43).

Ağırlık merkezini, durum veya vazife bağlamında onu "Ağırlık merkezi" yapan birincil özellikler vardır. Bu özellikler dikkate alındığında ağırlık merkezinin "Ne yapabilir?" sorusunun karşılığı kritik yetenektir. Kritik yetenekler; belirli bir senaryo, durum veya görev bağlamında görevin başarılması için bir ağırlık merkezinin tanımlanmasında gerekli olan temel yeteneklerdir. Kritik yetenekler, bir ağırlık merkezinin işlev görmesini sağlayan ve düşmanın belirlenmiş veya imha edilmesi, yok edilmesi veya etkisiz hale getirilmesi gereken araçlardır.

Kritik gereksinimler, ağırlık merkezinin kritik yeteneği kullanmak için ihtiyaç duyduğu temel koşullar, kaynaklar ve araçlardır. Kritik gereksinimler, ağırlık merkezinin kritik yeteneklerinin yerine getirmesindeki işlevini yapıyorsa "Kritik güçler", yerine getiremiyorsa "Kritik hassasiyetler/zayıflıklar" olmaktadır. Kritik gereksinimler; manevi ve fiziki güçlerin temel kaynağıdır.

Kritik güvenlik açıkları, kritik gereksinimlerin saldırıya açık yönleridir. Kritik güvenlik açıkları, kritik gereksinimlerin eksik olan ve belirleyici veya önemli sonuçlar elde edecek şekilde doğrudan veya dolaylı saldırılara karşı savunmasız olan yönleri veya bileşenleridir. Kritik güvenlik açıkları; saldırıya, etkisiz hale getirilmeye, yok edilmeye veya ele geçirilmeye açık olan kritik gereksinimler veya bunların bileşenleridir. Kısaca, kritik yeteneklerin başarısızlığına yol açan kritik güvenlik açıkları veya unsurlarıdır (JP 2-01.3, 2014, s. IV-12; JP 5-0, 2020, s. IV-24, IV-25; Ethridge, 2004, s. 2, 3). İstihbarat çalışmasında; söz konusu etkenler dikkate alınmalı ve muhtemel ağırlık merkezleri kritik yetenekler, kritik gereksinimler ve kritik güvenlik açıkları dikkate alınarak analiz edilmeli ve ağırlık merkezi tespit edilmelidir. Analizde özellikle kritik güvenlik açıkları dikkate alınır.

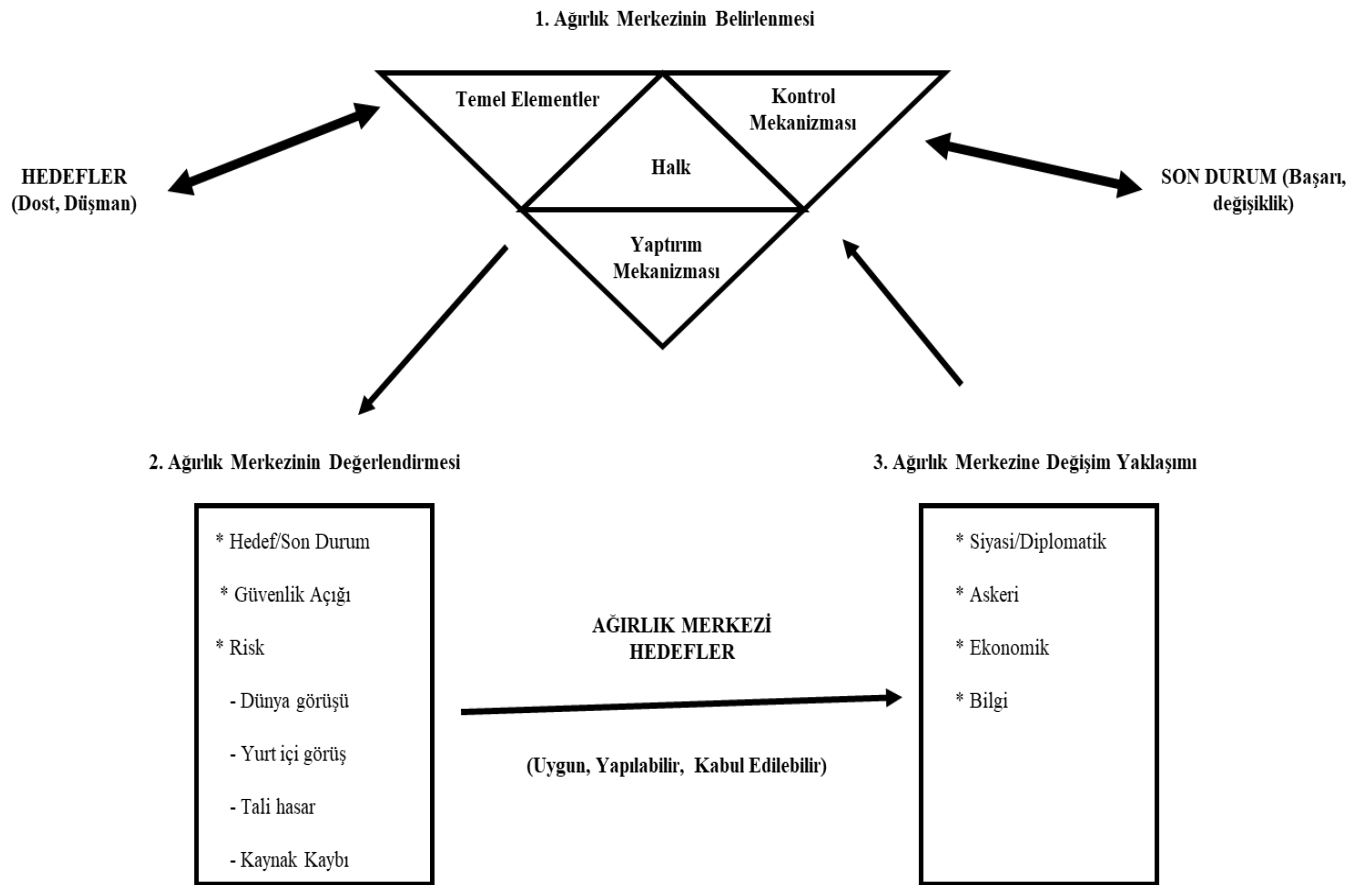
Eikmeier (2010) ise ağırlık merkezi ve onun etkenleri hakkında yeni tanımlar geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu belirtmekte ve ağırlık merkezi tanımının; açıklık ("Nedir?") Sorusuna yanıt vermeli ve sınırlı da olsa anlaşılmasını kolaylaştırmalı, mantığa dayalı (Geçerli bir çıkarıma imkân veren kurallar içermeli), kesinlik (Konu dışı etkenleri kapsamaması için dar bir alana odaklanmalı) ve sınırlanabilir (Tarafsız olarak sınırlanabilir) ölçütlerini içermesi gerektiğini savunmakta (Eikmeier, 2010, s. 156) ve ağırlık merkezini "...bir varlığın hareket etmesine veya bir görevi veya amacı gerçekleştirmesine olanak tanıyan bir güç veya kritik bir yetenek yaratan kaynak" olarak tanımlamaktadır (Karlquist, 2009, s. 12). Ayrıca Eikmeier, dört adımda ağırlık merkezinin, iki adımda da kritik gereksinimlerin ve kritik güvenlik açıklarının belirlenebileceğini öngörmektedir. Bu adımların ise;

- 1. adım: Amaçların ve hedeflerin belirlenmesi,
- 2. adım: Maksadı gerçekleştirecek hedefe ulaşmayı sağlayabilecek olası hareket tarzları veya eylemlerin belirlenmesi ve bunların arasından en uygun hareket tarzının/kritik yeteneğin seçilmesi,
- 3. adım: En uygun hareket tarzının/kritik yeteneğinin icrası için mevcut veya ihtiyaç duyulan araçların listelenmesi,
- 4. adım: Amaca ulaşmak için doğası gereği kritik yeteneğe sahip olan araçlar listesinden, amaca ulaşan eylemi gerçekleştiren varlığın, yani ağırlık merkezinin seçilmesi,
- 5. adım: Araç listesindeki geri kalan öğelerden, kritik yeteneğin yürütülmesi için gerekli olanların, yani kritik gereksinimlerin seçilmesi,
- 6. adım: Düşman eylemlerine karşı savunmasız olan kritik gereksinimlerin belirlenerek sürecin tamamlanması olduğunu ifade etmiştir (Eikmeier, 2010, s. 156).

Perry tarafından ağırlık merkezinin belirlenmesi için önerilen ve “Ağırlık Merkezini Belirleme, Ağırlık Merkezini Değerlendirme ve Ağırlık Merkezine Değişim Yaklaşımı” olmak üzere üç aşamayı içeren “Ortak Stratejik Analiz Modeli (*Joint Strategic Analysis Model-JSAM*)” Şekil 2’dedir. JSAM’ın, kapsamlı yöntem olduğu, kritik yeteneklerin ve gizil ağırlık merkezlerinin belirlenmesine ve analiz edilmesine imkân sağladığı belirtilmektedir. Bu yöntemin savaşın bütün safhasında ve seviyesinde uygulanabileceği öngörülmektedir. JSAM’e göre ağırlık merkezi, etkilendiğinde hedefe ulaşılmasını sağlayan veya hedefe ulaşılmasını kolaylaştıran kritik yeteneklerden oluşabilir. Bu nedenle; komuta ve kontrol tesisleri, istihbarat toplama yetenekleri, kritik silah sistemleri ve lojistik sistem gibi kritik etkenlerin tespit edilmesi için analiz yapılması gerekir (Perry, 2000, s. 2-4).

Şekil 2

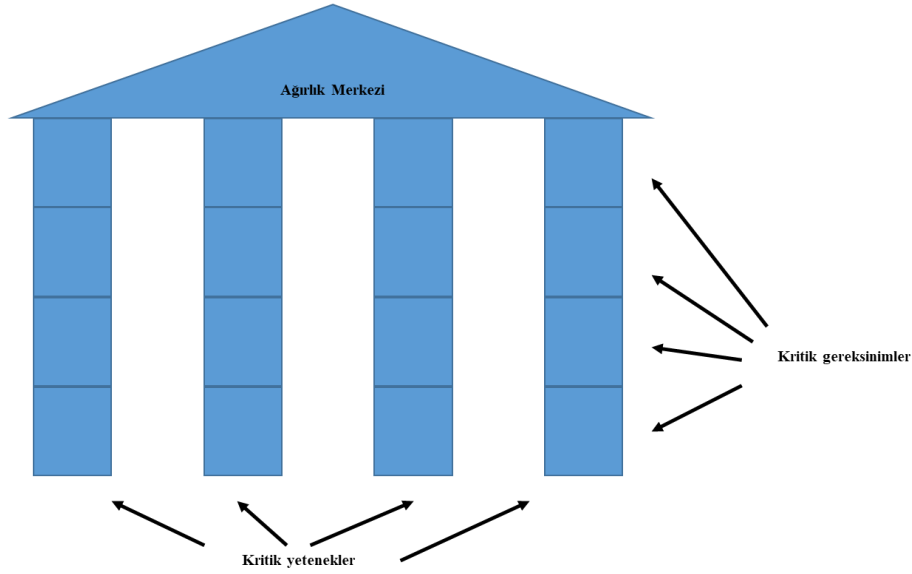
Ortak Stratejik Analiz Modeli (Perry, 2000, s. 3)

ABD Ordusu Savaş Koleji (*US Army War College*)’inden Strateji Profesörü olan Harry A. Tomlin, ağırlık merkezinin tanımlanması ve analizi maksadıyla “Yapı taşı” kavramını geliştirdi. Strange tarafından tanımlanan kavramı, antik Yunan tapınağının mimari görünümüne benzeterek yeniden ifade eden Tomlin, yapı bloklarından oluşan ve ayrı sütunlarla (Kritik gereksinimler, kritik yetenekler) desteklenen üçgen çatının ağırlık merkezini temsil ettiğini belirtmiştir (Şekil 3). Dolayısıyla, birden fazla kritik yeteneğin etkisiz hale getirilmesi veya yok edilmesi, ağırlık merkezinin çökmesine neden olacaktır (Ethridge, 2004, s. 4; Rose, 2006, s. 3).

Şekil 3

Ağırlık Merkezinin Belirlenmesi (Ethridge, 2004, s. 4; Rose, 2006, s. 3)

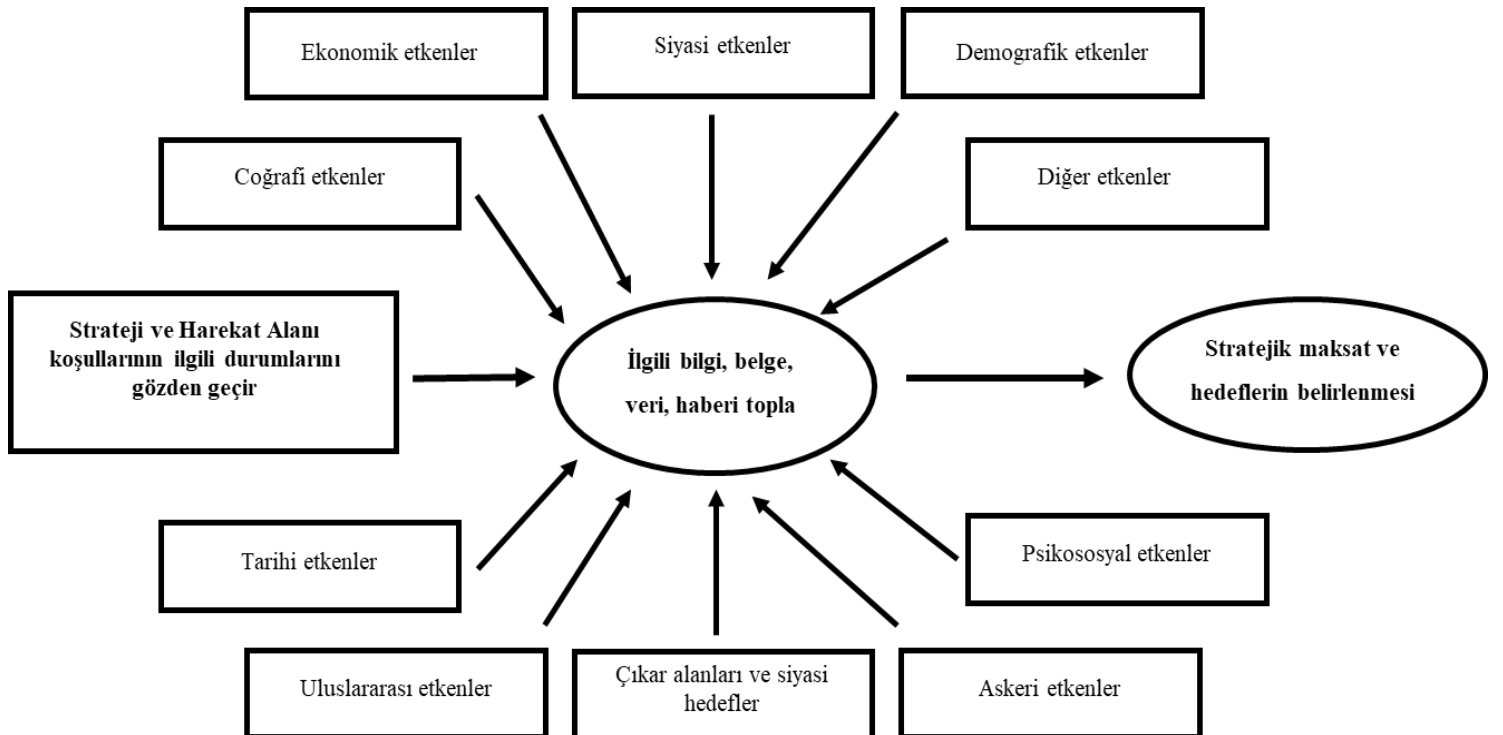

Giles ve Galvin, ağırlık merkezini belirleme, analiz ve uygulama sürecinde “Durum, Tespit ve Analiz, Uygulama” olarak adlandırılan üç aşamalı yöntemin uygulanmasını önermektedir (Giles & Galvin, 1996, s. 5). “Durum” aşaması; ilgili aktörlerin değerlendirilmesiyle sonuçlanan bir durum analizidir. İkinci aşama olan “Tespit ve Analiz” ise stratejik ve operatif ağırlık Merkezinin belirlenmesi, analiz edilmesi ve sınanmasına yönelik adımlardır. Son aşama olan “Uygulama” ise planlamaya ve icraya yönelik faaliyetler için ağırlık merkezi seçimlerinin doğru şekilde yapılmasını açıklar.

“Durum” aşamasında, düşman kuvvetlerinin tanımlanması ve stratejik ağırlık Merkezinin belirlenmesinde dikkate alınabilecek etkenler; demografik, ekonomik, coğrafi, tarihi, uluslararası, askerî, siyasi, psikososyal, çıkar alanları ve siyasi hedefler ve diğer etkenler başlıkları altında toplanabilir. Durum analizi, stratejik amaç ve hedeflerinin belirlenmesiyle son bulur (Şekil 4).

Şekil 4:

Düşman Kuvvetlerinin Tanımlanması ve Stratejik Ağırlık Merkezinin Belirlenmesinde Dikkate Alınabilecek Etkenler (Giles ve Galvin, 1996, s. 5-8)

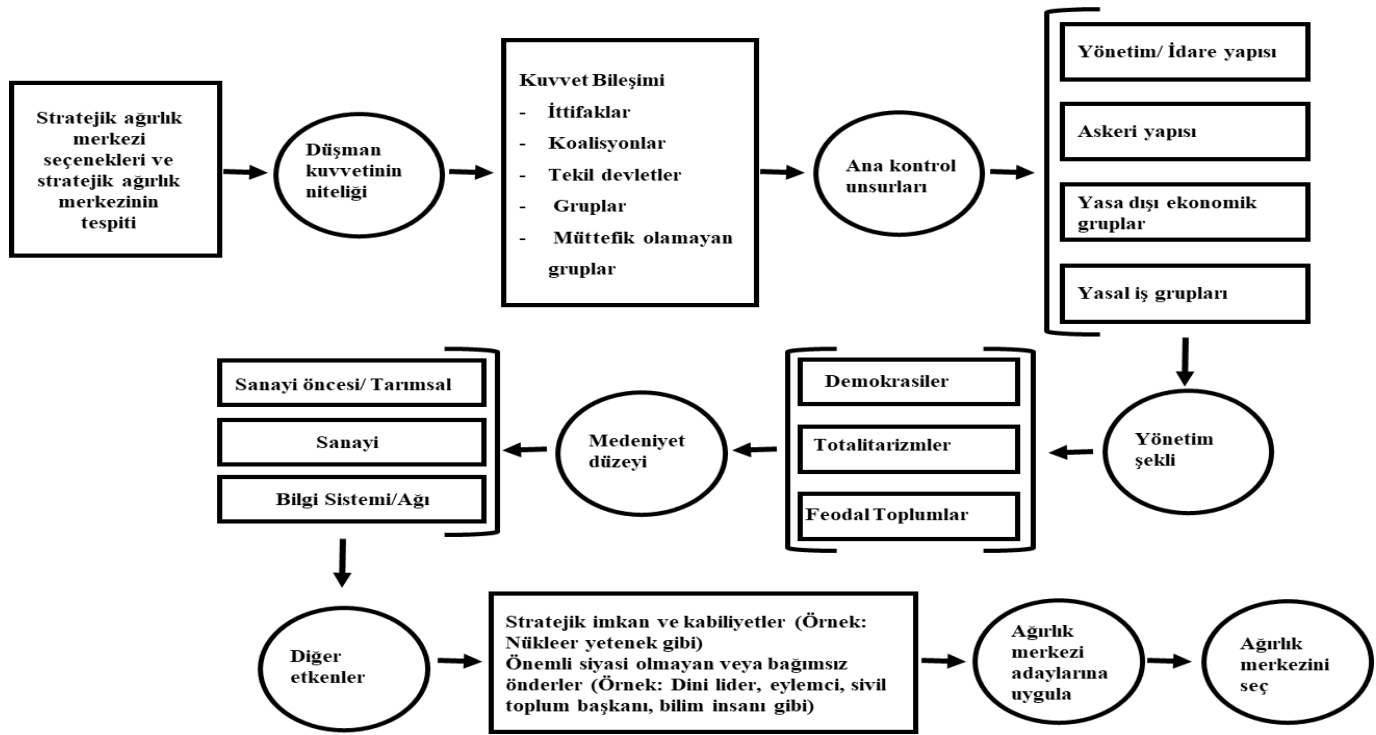

İkinci aşama olan “Tespit ve Analiz” ise stratejik ve operatif ağırlık merkezlerinin belirlenmesi ve analiz edilmelerinden oluşmaktadır. Stratejik ağırlık merkezinin çoğunlukla devleti, ittifakı, koalisyonu veya müttefik kontrol edici özelliği bulunur. Muhtemel ağırlık merkezleri “Durum” aşamasında dikkate alınması istenilen etkenlerin alanlarında olabilir. Bu bağlamda stratejik düzeyde bir ağırlık merkezi askerî bir güç, bir ittifak, siyasi veya askerî liderler, bir dizi kritik yetenek, işlev veya ulusal irade olabilir (JP 5-0, 2020, s. IV-22). Dolayısıyla, stratejik düzeyde ağırlık merkezi tekil veya çoğul, fiziksel veya manevi olabilir (Nash, 2018, s. 20). Bu aşamada muhtemel ağırlık merkezlerinden “Kabul edilebilir” olanların ayrıştırılabilmesi için ihtiyaç duyulan istihbaratın belirlenmesinden başlayan ve istihbaratın elde edilmesini içeren süreçte (Şekil 5);

- Kuvvet Bileşimi/Niteliği başlığı ile devletler, ittifaklar, koalisyonlar, müttefikler, gruplar gibi kuvvetler arasındaki yapılanmalar değerlendirilmelidir.
- Ana kontrol unsurları olarak; yönetim/idare yapı, askerî yapı, yasa dışı ekonomik gruplar, yasal iş grupları hakkında istihbarat çalışması yapılmalıdır.
- Yönetim şekli; demokrasi, totalitarizm, feodal gibi yönetim şekillerinin gücün yöneldiği amaç ve hedefler üzerindeki etkisi ile irade gücü incelenir.
- Medeniyet Düzeyi, ulusun/devletin hem ekonomik büyümesini hem de refahını belirlemeye ve güçlerin bir çatışma sırasında direncini ve devamlılığı sağlama yeteneğini belirlemeye yardımcı olur. Ayrıca, toplumların nasıl kontrol edildiğini gösterir. Bu bağlamda; sanayi öncesi, sanayi ve bilgi sistemi toplumu ağırlık merkezinin belirlenmesinde önemli etkindir.
- Diğer etkenler olarak; nükleer yetenek gibi stratejik imkân ve kabiliyetler, dini lider, etkili, sivil toplum başkanı, bilim insanı gibi önemli siyasi olmayan veya bağımsız önderler analizi yoluyla ek stratejik ağırlık merkezi adayları elde edilebileceği dikkate alınmalıdır (Giles & Galvin, 1996, s. 9-12).

Şekil 5

Stratejik Ağırlık Merkezinin Belirlenmesinde Dikkate Alınan Etkenler (Giles ve Galvin, 1996, s. 9-12)

İstihbarat analizi sonucunda, muhtemel ağırlık merkezleri arasından “Stratejik ağırlık merkezi” seçilir. Clausewitz, tek bir stratejik ağırlık merkezinin olabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda, ağırlık merkezi olabileceği değerlendirilen varlıklardan birden fazlasının ağırlık merkezi olabileceği düşünüldüğünde, “Tespit ve analiz” aşamasında istihbaratın güncellenmesi ve analizlerinin yeni bilgiler ışığında yenilenmesi uygun olacaktır. Ayrıca, amaçların/araçların ve çıkarların/hedeflerin yeniden değerlendirilmesi gerektiğinde ya da doğrudan eyleme geçmeden önce stratejik amaç ve hedeflerin yeniden değerlendirilmesi söz konusu olduğunda, ağırlık merkezi yeniden analiz edilmelidir.

Operatif seviyede düşman ağırlık merkezinin tespitinde, belirlenen hedeflere ulaşılması ilkesi temelinde, ilk önce operatif seviyede amacın ve hedefleri belirlemek gerekir. Operatif ağırlık merkezi, stratejik ağırlık merkezinden çok daha basit şekilde, çoğunlukla karşıt kuvvetin genellikle baskın bir özelliği veya güçlü bir yeteneği ile ilişkilendirilmeli, imkân ve kabiliyetlerini içermelidir (JP 5-0, 2020, s. IV-22). Operatif

düzeyde bir ağırlık merkezi genellikle silahlı kuvvetlerin güçlü bir unsuru gibi düşmanın askerî yetenekleriyle ilişkilendirilse de harekât alanındaki diğer yetenekleri de içerebilir.

Körfez Harbinde Irak'ın stratejik ağırlık merkezinin belirlenmesi, analizi ve uygulanmasında, "Durum, Tespit ve Analiz, Uygulama" olarak belirtilen üç aşamalı yöntemin örnek olarak uygulanması ağırlık merkezinin anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

I. Körfez Savaşı'nda ABD Ordusuna komuta eden General Herbert Norman Schwarzkopf, "O şeyi yok edersen, düşmanın savaşma yeteneğini de yok etmiş olursun. Son derece merkezi liderlik nedeniyle ağırlık merkezleri Saddam Hüseyin'in kendisiydi. Kişisel olarak yok edilmesini kastetmiyorum. İşlevsellik yeteneğini kastediyorum. İki numara Cumhuriyet Muhafızları, üçüncüsü ise kimyasal, biyolojik ve nükleer kapasitesiydi." ifadesi ile I. Körfez Savaşı'ndaki ağırlık merkezini belirtmiştir (Agee, 1992, s. 20-21). II. Körfez Savaşı'nda da Irak'ın stratejik ağırlık merkezi aynı şekilde, Saddam Hüseyin (siyasi/ askerî lider, manevi) ve Irak Ordusu (askerî güç, fiziksel) olduğu değerlendirilmiştir (Nash, 2018, s. 20).

İlk aşamada; 1980-1988 yılları arasında uzun süre devam eden Irak-İran Savaşı'nın neden olduğu ekonomik zorluklar ve I. Körfez Savaşı'nın getirdiği ilave ekonomik sorunlar, özellikle Irak'ın demografik ve dini yapısı, ülke tarihi ve coğrafyası, uluslararası ilişkiler ve siyasi hedef ve çıkarlar ile tespit edilen diğer etkenlerin tanımlanması, analizi ve yorumlanması yapılarak Irak'ın "Durum" tespiti yapıldı. "Tespit ve Analiz" aşamasında ise "Kabul edilebilir" ağırlık merkezi ortaya konmalıdır. Bu maksatla Irak'ın durumu incelendiğinde;

- Kuvvet Bileşimi/Niteliği; I. Körfez Savaşı sonucunda uygulanan ambargoya karşın, kuvvet yapısını ve kuvvetinin niteliğini koruyabilmesinin yanında, Saddam Hüseyin'in otokratik liderliğine uygun olarak komuta kontrol birimlerinin merkezileştirmesi, Cumhuriyet Muhafızları/Özel Cumhuriyet Muhafız Kuvvetleri, Düzenli Ordu Kuvvetlerinin Saddam Hüseyin'in komuta kontrol edilebileceği şekilde merkezi bir yapıya kavuşturulması,

Bu yapı nedeniyle, General Franks'ın "Bağdat Kalesi" olarak tanımladığı yalnızca ülkenin başkenti olarak değil, aynı zamanda neredeyse tüm askerî, hükümet ve siyasi faaliyetlerin karargâhlarını barındıran Bağdat kaybedilse bile (Franks & McConnell, 2004, 339), yine de Irak'ın etnik, dini, ekonomik, silahlı unsur ve istihbarat yapılanması nedeniyle "Saddam Hüseyin" Merkezli Rejim'in yeniden güçlenebilme olasılığı, ayrıca Libya, Filistin Kurtuluş Örgütü, Kuzey Kore gibi, özellikle İsrail, ABD karşıtı devletler ve gruplarla ile ortaklık ve ittifak yapılması,

- Ana kontrol unsurları; Irak, Şii ağırlıklı yapıya sahip iken, yönetim Sünni ağırlıklıdır. Saddam Hüseyin'in de Tikrit'te bulunan aşireti ve ailesi de Sünni'dir. Saddam yönetiminin 1979'da iktidara geldiğinden bu yana dayandığı Sünni ağırlığa yönetim/idare yapı ile askerî alanda ağırlık verilmesi, diğer etnik ve dini yapılar üzerinde baskıcı bir yönetimin tesis edilmesi, muhalefeti ortadan kaldıran rejimin Saddam Hüseyin merkezli iktidarını kuvvetlendirmek için istihbarat, güvenlik ve gizli silahlı güç oluşturmaları, Saddam'ın ülkenin tek hâkimi olarak yönetimi kendi elinde toplaması ve özellikle kendisine son derece sadık olan Baas partisi üyeleri ve Sünnileri korumak için iç güvenliğe önemli miktarda kaynak ayırması,

- Yönetim şekli; Saddam Hüseyin'in otokratik yönetimi nedeniyle, Batı dünyasında genel olarak bir diktatör olarak tanımlanan Saddam'ın, İsrail'e karşı olan tutumuyla özellikle Arap dünyasında nispeten saygınlık kazanması,

- Medeniyet Düzeyi; Irak, sanayileşememiş, dışa bağımlı, ekonomisi doğal kaynaklardan (petrol ve doğal gaz) elde edilen gelire bağlıdır. Irak-İran Savaşı ve devamında I. Körfez Savaşı'nın ülkenin ekonomik yapısına zarar vermesi, elektrik şebekesi, petrol endüstrisi, petrokimya tesisleri, zirai kimya tesisleri, gübre tesisleri, telekomünikasyon sistemi gibi ekonomik değeri olan sanayisine ve altyapısına yönelik saldırıların Irak'ın ekonomik sorunlarının artmasına neden olması, I. Körfez Savaşı sonrasında uygulanan ekonomik yaptırımlar nedeniyle ekonomik sorunların ağırlaşması, halkın ilaç, gıda gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasında zorluk yaşanması, uluslararası ekonomik ilişkilerde ve ülke içindeki ekonomik yapılanmada yasa dışı ekonomik grupların etkili olması, toplumsal yapının bütün katmanlarının ve güvenlik kuvvetlerinin tesis edilen istihbarat yapılanması ile baskı altına alınması,

- Diğer etkenler olarak; yurt içinde etnik ve dini gruplara yönelik sert uygulamalarda insan kaybı konusunda endişe duymadığını gösteren Saddam Hüseyin'in, gerektiğinde kimyasal silah kullanma olasılığı gibi etkenler analiz edildiğinde, Irak'ın stratejik ağırlık merkezinin Saddam Hüseyin (siyasi/ askerî lider, manevi) ve Irak Ordusu (askerî güç, fiziksel) olduğu sonucuna varılmaktadır.

ABD Merkez Kuvvetler Komutanı General Franks'da, Saddam Hüseyin'i iktidarda tutan liderlik, iç güvenlik/ istihbarat, kitle imha silahları, Cumhuriyet Muhafızları/Özel Cumhuriyet Muhafız Kuvvetleri, Düzenli Ordu Kuvvetleri, ülke, altyapı, nüfus, ticari ve uluslararası ilişkileri olmak üzere dokuz güç sütununu belirlemiştir (Franks & McConnell, 2004, s. 339).

Ağırlık merkezi olarak Saddam Hüseyin ve Irak Ordusu belirlense de, ağırlık merkezini saldırıya açık hale getirmek için "soğanı soymak" olarak tarif edilebileceği gibi, ağırlık merkezini savunmak için alınan düşman önlemlerini aşamalı olarak bertaraf etmek gerekli olabilir. Dolayısıyla, Saddam Hüseyin hedefe alındığı kadar Saddam ile birlikte; Cumhuriyet Muhafızları, Özel Cumhuriyet Muhafız Birliği, Özel Güvenlik Teşkilatı (SSO) ve hava savunma sistemleri, NBC depolama ve üretim kapasitesi, enerji üretim ve depolama altyapısı hedef alınmıştır.

Saddam Hüseyin merkezli komuta kontrol yapısı tesis edildiğinden, Irak'ın komuta kontrol merkezleri ve telekomünikasyon sistemi de hedef alınarak, Saddam'ın buraları kullanması engellenmiştir (Agee, 1992, s. 28). Saddam Hüseyin'in Irak halkından aldığı desteği zayıflatmak için yaşanan sorunların nedeninin Saddam Hüseyin olduğu algısı yaratılmış, böylece halkın Saddam'a karşı destekleyici ve koruyucu tavrı aşındırılmıştır.

Düşman ağırlık merkezinin yanında, dost ağırlık merkezi de belirlenmelidir. “Uygulama” aşaması, yalnızca dost aktörlerin düşman ağırlık merkezini etkileyebileceği yöntemleri değil, dost kuvvetlerin kendi ağırlık merkezlerini düşman etkisinden nasıl koruyacaklarını da içermelidir. Dost ağırlık merkezini belirleme süreci, düşman ağırlık merkezini belirlemek için kullanılanla aynıdır. Gerekirse dost ağırlık merkezini belirlemek için düşmanın bakış açısı ile duruma bakılmalıdır (Giles & Galvin, 1996, s. 15).

Planlamacılar tarafından, planlama safhasında seçilen ağırlık merkezi, plan tamamlanmadan önce gelen istihbarata bağlı olarak sürekli analiz edilmeli, harp oyunları, bilgisayar destekli tatbikatlar, kadro tatbikatları, birlik tatbikatları gibi eğitim yöntemleriyle sınanmalıdır.

Seçilen ağırlık merkezinin yenilgiye uğratılması, yok edilmesi, etkisiz hale getirilmesi veya önemli ölçüde zayıflatılması, düşmanın imkân ve kabiliyetini kaybetmesine veya büyük ölçüde zafiyete uğramasına ve olası hareket tarzlarını değiştirmesine veya stratejik hedeflere ulaşmasını engellemesine neden olmalıdır. Bu sonuçlara analiz ve/veya sına yöntemlerinde ulaşılmadığı görüldüğünde, ağırlık merkezi yanlış tanımlanmış demektir ve kritik etkenlerin yeniden incelenmesi ve analizi gerekir. Sonuçlar, planlama sürecinde tatmin edici olsa da sürekli değerlendirmeye devam edilmelidir. Savaşın doğası gereği her iki tarafın hedeflerindeki değişiklikler nedeniyle, ağırlık merkezinin değişmesi durumunda planlar da değiştirilmelidir (JP 5-0, 2020, s. IV-25).

Sonuç

Devletler, millî menfaatlerine ulaşabilmeyi ve sonrasında da koruyup muhafaza edilebilmeyi içeren millî hedeflerinin elde edilmesinde izleyeceği yöntemi, usul ve yolu stratejiler belirleyerek ortaya koyar ve gayretini yönlendirir. Devletlerin kendi varlıklarına yönelik iç ve dış tehditlere karşı güvenliklerinin sağlanmasını da içeren stratejisinde, askerî güvenlik alanının baskın olması nedeniyle, temel dayanak olarak askerî güç alınsa da siyasi, ekonomik, kültürel, coğrafi, demografik bilimsel ve teknolojik güç gibi millî güç unsurları da etkendir.

Askerî güvenliğin sağlanmasında etken faaliyetlerden birisi de savaştır. Savaş; stratejik, operatif ve taktik seviyede icra edilirken, savaşın seviyelerine göre istihbarat tarafından desteklenir. İstihbarat olmadan strateji “Strateji” değil “Tahmindir”. İstihbarat, strateji madalyonunun arka yüzüdür. Strateji “Yalnızca kendi alanını belirleme gücünü değil, aynı zamanda hasımların konumlanmasını ve manevralarını etkileme gücünü” temsil eder (Bernhardt, 2003, s. XV, 3). Dolayısıyla stratejik istihbarat; millî menfaat ve hedeflere ulaşmak için yönetici seviyesindeki karar alıcıların ve planlamacıların ihtiyaçlarını karşılar. Operatif ve taktik seviyedeki istihbarat ise kendi seviyelerindeki karar alıcı ve planlamacıların ihtiyacını karşılar. Stratejik, operatif ve taktik seviyedeki istihbarat yapısı, karar alıcılar ve planlayıcılar arasında istihbarat akışının sağlanmasına yardımcı olur.

Karar alıcılar ve planlamacılar, hasım tarafa karşı düşmanca davranışlar başlatılmasından önce gerginlik safhasından itibaren; stratejik hedefler, dost, hasım ve diğer aktörler üzerinde arzu edilen ve istenmeyen etkileri yaratabilecek muhtemel ağırlık merkezleri, mevcut kuvvetler, ortak veya müşterek kuvvetler, muhtemel eylemler, askerî güç haricindeki diğer millî güç unsurları hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Söz konusu safhada istihbarat çalışmaları hızlandırılarak mevcut durumun izlenmesine odaklanılırken, aynı zamanda müteakip aşamaları etkileyebilecek düşman imkân ve kabiliyetleri de değerlendirilmelidir. Süreç boyunca toplanan ilgili istihbarat, ağırlık merkezine odaklanmayı ve gerektiğinde etki yapmayı kolaylaştıracaktır. Bu nedenle, istihbarat büyük öneme sahiptir. İstihbarat çalışmasında; düşmanın ağırlık merkezinin tanımlanmasının en etkili yöntemi, ağırlık merkezinin yeteneklerinin her birinin işlevi belirlenirken, güvenlik durumu da ortaya çıkarılmalıdır.

Bütün çabanın maksadı, dost ve düşman ağırlık merkezinin doğru seçilmesidir. Dost ağırlık merkezinin korunması, amaca ve hedeflere kolaylıkla ulaşılmasını sağlayacak düşman ağırlık merkezinin tespit edilmesi, bir harekâtın veya faaliyetin başarılı olma olasılığını oldukça yükseltecektir. Düşman ağırlık merkezinin bulunması; düşmanın zayıf noktalarına saldırmak yerine ağırlık merkezinin yok edilmesi veya etkisiz kılınması, vazifenin yerine getirilmesinde başarı sağlayacağı gibi, kuvvet kullanılmasında tasarruf sağlayarak sıklet merkezi oluşturulmasına hizmet edecek, sonucun ivedilikle alınması ve millî güç unsurlarının ekonomik kullanımını sağlayacaktır.

Dolayısıyla, düşmanın ağırlık merkezine en büyük hasarı verecek kritik güvenlik açıklarına yönelmek gerekir. Kritik güvenlik açıklarına örnek olarak stratejik seviyede; lider, yönetici ve halk seviyesinde güdülenme kaybı, manevi güdüleme kaybı, kamuoyu desteğinin kaybı ve bölünmelere neden olabilecek; işsizlik, gelir dağılımında eşitsizlik, vergilerin yüksekliği, yolsuzluk gibi fiziksel ve manevi hassasiyetler/zayıflıklar verilebilir. Kritik güvenlik açıklarına terör örgütleri açısından bakıldığında; radikal öğretiler, yabancı ülkedeki barınma, eğitim ve lojistik üsleri ve destek olanakları, mali işlemler, teröristler arasında iletişim, haberleşmede internetin kullanılması gibi hassasiyetler dikkate alınabilir. Askerî bir güç için yetersiz hareket kabiliyeti, zayıf ateş gücü ve/veya hava savunması, yeteneksiz komuta kademesi, düşük moral ve disiplin, zayıf birlik ruhu, yetersiz beka tedbirleri, bilgi sistemlerindeki zafiyet gibi etkenler verilebilir.

Düşman ağırlık merkezinin belirlenmesi istihbaratın görevidir. İstihbarat, düşmanı yenmek için neyin zayıflatılması veya yok edilmesi gerektiğini belirleyerek düşman ağırlık merkezine yönelik gizil seçenekleri belirlese de, karar alıcılar ve diğer alandaki planlamacılar da seçilen ağırlık merkezinin tespiti, analizi ve uygulanmasına katkı verirler. Ayrıca istihbarat, diğer planlamacılar tarafından önerilen ağırlık merkezlerinin, düşmanın stratejisi ve imkân ve kabiliyetleri açısından gerçekten kritik olup olmadığını inceler, analiz eder ve öngöründe bulunur.

Düşman ağırlık merkezinin etkisiz hale getirilmesi, yok edilmesi, ele geçirilmesi, amaç ve hedeflere ulaşılmasına büyük katkı sağlasa da, seçilen ağırlık merkezine yönelik dost güçlerce girişebilecek herhangi bir eylemin önünde hukuki, ahlaki veya siyasi kısıtlama olmamalıdır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Agee, A. (1992). *Peeling the onion: The Iraqi center of gravity in desert storm*. United States Army Command and General Staff College.
- Bernhardt, D. (2003). *Competitive intelligence: How to acquire and use corporate intelligence and counter-intelligence*. Financial Times Prentice Hall.
- Buzan, B. (1983). *İnsanlar, devletler & korku* (E. Çıtak, Çev. Ed.). Röle Akademik Yayıncılık.
- Buzan, B. (2008). Askerî güvenliğin değişen gündemi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi, Özel Sayı: Güvenlik*, 107-123. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uidergisi/issue/39260/462355>
- Clausewitz, C. V. (2007). *On war* (B. Heuser, Ed.; M. Howard & P. Paret, Çev.). Oxford University Press.
- Clausewitz, C.V. (2018). *Savaş üzerine* (H. F. Çeliker, Çev.). Alfa Basım yayım.
- Davies, P. H. J. (2012). *Intelligence and government in Britain and The United States*. Praeger.
- Department of Defense. (2021). *Dictionary of military and associated terms*.
- Echevarria II, A. J. (2004). *Center of gravity recommendations for joint doctrine*. National Defense University. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA520978.pdf>
- Eikmeier, D. C. (2010). Redefining the center of gravity. *Joint Forces Quarterly*, 59, 156-158. <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA536588.pdf>
- Ethridge, J. (2004). *Center of gravity determination in the global war on terrorism*. U.S. Army War College. <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA423285.pdf>
- Franks, T., & McConnell, M. (2004). *American soldier*. Harper Collins.
- Giles, P., & Galvin, T. (1996). *Center of gravity: Determination, analysis, and application*. Center for Strategic Leadership, U.S. Army War College. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA593948.pdf>
- Goldman, J. (2006). *Words of intelligence: A dictionary*. The Scarecrow Press.
- JP 2-0. (2013). Joint intelligence, Chapter I. *Joint publication 2-0* (pp. 1-30). US Department of Defense.
- JP 2-01.3. (2014). An overview of joint intelligence preparation of the operational environment. *Joint intelligence preparation of the operational environment. Joint publication 2-01.3* (pp. 1-26). US Department of Defense.
- JP 5-0. (2020). Joint planning. *Joint publication 5-0*. US Department of Defense.
- Karlquist, J. (2009). *The center of gravity concept: Informed by the information environment*. Command and General Staff College. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA505313.pdf>
- Kent, S. (1965). *Strategic intelligence for American world policy*. Archon Books.
- Lee, S. H. (1999). *Center of gravity or center of confusion: Understanding the mystique*. The Defense Technical Information Center. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA397314.pdf>
- Mathams, R. T. (1995). Intelligence analysis (D. H. Deathand & T. R. Goodden, Ed.). *Strategic intelligence: Theory and application* (pp.77-93). Washington Defence Intelligence Agency. 10.10.2023 tarihinde https://books.google.com.tr/books?id=mgjzAAAAMAAJ&printsec=frontcover&source=gbs_book_other_versions_r&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false adresinden erişilmiştir.
- Mcdowell, D. (2009). *Strategic intelligence: A handbook for practitioners, managers, and users*. The Scarecrow Press.
- Nash, C. C. (2018). *Center of gravity: A model for the 21st century warfighter*. Marine Corps University, USMC Command and Staff College. <https://apps.dtic.mil/sti/trecms/pdf/AD1177132.pdf>
- Özdağ, Ü. (2020). *İstihbarat teorisi*. Kripto Basım ve Yayım.
- Özkan, K. M. (2023). Stratejik istihbaratın terörizmle mücadeleye etkisi (F. Erenel & A. Gedik, Ed.). *Terörizm üzerine güncel yaklaşımlar* (s. 115-137). Nobel Yayıncılık.
- Perry, R. J. (2000). *A strategic analysis model for center of gravity determination in full spectrum warfare*. U.S. Army War College. <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA377415>

- Rose, E. (2006). *Defending America's center of gravity*. U.S. Army War College. <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA448816.pdf>
- Saxman, J. B. (1992). *The concept of center of gravity: Does it have utility in joint doctrine and campaign planning?* Army Command and General Staff College. <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA254161>
- Schneider, J. J., & Izzo, L. L. (1987). *Clausewitz's elusive center of gravity*. U.S. Army War College. <https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA509969>
- Shulsky, A.N., & Schmitt, G.J. (2002). *Silent warfare: Understanding the world of intelligence*. Potomac Books.
- Steury, D. P. (Ed.). (1994). *Sherman Kent and the board of national estimates collected essays*. Center Intelligence Agency, Center for the Study of Intelligence.
- Strange, J. (1996). *Centers of gravity & Critical vulnerabilities: Building on the Clausewitzian Foundation so that we can all speak the same language*. Marine Corps University, Series "Perspectives on warfighting" number four. 10.10.2023 tarihinde https://jfsc.ndu.edu/Portals/72/Documents/JC2IOS/Additional_Reading/3B_COG_and_Critical_Vulnerabilities.pdf adresinden erişilmiştir.
- Topçu, Y., & Almaç, E. (2014). Hava gücünün yükselişi ve harp prensipleri. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 13(2), 1-25. https://kho.msu.edu.tr/akademik/enstitu/Alp_SAVBEN_dergi/132/1.pdf
- Ülker, H. (2022). Ulusal güvenlik politikalarının oluşturulmasında stratejik istihbaratın önemi. *International Journal of Politics and Security*, 4(2), 13-38. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2186263>
- Yenal, S. (2022). İstihbarat: Temel kavramlar ve genel yaklaşımlar. C. K. Demir & S. Yenal, (Ed.). *İstihbarat çalışmaları* (s. 1-28). Nobel Akademik Yayıncılık.

Extended Summary

Introduction

Although it is seen that threats to security have diversified and increased as a result of developments in technology and communication, as well as the impact of globalization, the view that the military threat is at the core of security concerns has not changed. War is one of the factors that can inevitably be applied to ensure military security. Although the character of "War" changes from war to war or over time depending on time, place, and force, concepts such as its political purpose, conflicting dynamics, principles, and center of gravity remain valid. The planning and execution of war begin with the determination of the "Center of Gravity".

Definition of the Center of Gravity

Although the center of gravity is an important concept, there is no consensus on its definition, understanding, or implementation, and there is hesitation in its determined implementation. The concept of the center of gravity aims to create unity of purpose from the highest to the lowest levels of warfare. The center of gravity is the source of power for the military force's freedom of movement, physical strength, or will to fight. When the source of power in question is neutralized, destroyed, captured, devalued, or not in a suitable location, it creates an irreparable impact on the enemy or the means and capabilities possessed to fulfill the assigned task.

Definition and Classification of Intelligence

Intelligence is the product obtained in a timely, accurate, reliable, and up-to-date manner as a result of a cyclical process of data, information, documents, and news obtained for the elements in the field of interest and influence in order to meet the needs at all levels. Intelligence analyzes and predicts the changing and developing situations in a timely and accurate manner to help decision-makers gain information superiority. Intelligence varies depending on the state, intelligence structure and understanding, time, and need. In order to better understand the intelligence system, it is classified according to its collection tools (disciplines), subjects (fields), time, and level.

Determining the Center of Gravity, Analysis, and the Role of Intelligence

Determining enemy centers of gravity is an intelligence function performed primarily as a result of intelligence work on the enemy. In order to choose a center of gravity, it is necessary to have detailed information about the strategy followed by friendly forces to achieve their goals and objectives, as well as about the enemy. While intelligence personnel are responsible for meeting the second of these needs, only the decision-making authority is responsible for the first.

Intelligence Role

One of the most important tasks facing intelligence is the determination of the enemy's center of gravity. In intelligence work, intelligence is provided based on the enemy's demographic structure, economic situation, geography, and history; as well as its international, military, political, psychosocial, and political goals. In addition, factors such as leaders and managers, armed forces, resources, intelligence capabilities, and infrastructure, along with internal and external relations are constantly evaluated to determine from which elements the enemy derives his desire to fight.

Determining centers of gravity is not based solely on intelligence. Decision-makers and other planners should also contribute. The center of gravity should be associated with goals and objectives. In this context, the intention and purpose of decision-makers should be a factor in determining the center of gravity. The method used to determine the center of gravity should be simple and understandable, use intelligence, and allow for renewal, when necessary, as a result of intelligence analyses.

Determination, Analysis, and Application of the Center of Gravity

The center of gravity is directly related to the mission and should be chosen for both friends and enemies. The point that constitutes the source of all power is the friend, and the point to which all power is directed is the enemy's center of gravity. An operation that does not protect the friendly center of gravity and does not direct the enemy's center of gravity is unlikely to be successful. Intelligence reveals latent options for the enemy center of gravity, determining what must be weakened or destroyed to defeat the enemy. It also determines whether the centers of gravity suggested by other planners are truly critical to the enemy's strategy and capabilities.

Defining the center of gravity is only half the job. Various methods have been proposed by scientists for the determination, analysis, and application of the center of gravity. Strangely, in order to define the center of gravity, while a method consisting of the analysis of factors that can be specified as critical capabilities, critical requirements, and critical vulnerabilities is being developed, Eikmeier states that there is a need to develop new definitions about the center of gravity and its factors and states that the definition of the center of gravity should include criteria of clarity, logic, and certainty. The "Joint Strategic Analysis Model", which includes three stages: "Determining the Center of Gravity, Evaluating the Center of Gravity, and Changing Approach to the Center of Gravity", is recommended by Perry to determine the center of gravity. Harry A. Tomlin, Professor of Strategy, developed the concept of the "building block" for the purpose of defining and analyzing the center of gravity. Accordingly, the triangular roof, consisting of building blocks and supported by separate pillars (critical requirements, critical capabilities), represents the center of gravity. Giles and Galvin recommend applying the three-stage method called "Situation, Determination, and Analysis, Application" in the process of determining, analyzing, and applying the center of gravity.

Defeating, destroying, neutralizing, or significantly weakening the center of gravity must cause the enemy to lose his means and capabilities, to be greatly weakened, to change his possible courses of action, or to prevent him from achieving strategic goals. Therefore, the chosen center of gravity must be constantly analyzed and tested through training and exercises.

Conclusion

Since the military security field is dominant in ensuring the security of states against internal and external threats to their existence, although military power is taken as the main basis, national power elements such as political, economic, cultural, geographical, demographic, scientific, and technological power are also factors. One of the most effective activities for ensuring military security is war. The enemy's center of gravity, which will be determined in the natural process of war, will ensure that the goals and objectives are easily achieved. Therefore, determining the correct center of gravity is crucial for success.

Determining the enemy's center of gravity is the task of intelligence. It is important to ensure that all areas and issues are addressed during their evaluation of the determination, analysis, and implementation of the center of gravity.

For this reason, in intelligence work, intelligence is carried out under the headings of the enemy's demographic structure, leaders and managers, internal and external relations; along with its geographical, historical, military, political, psychosocial, and economic situation, resources, infrastructure, areas of interest and political targets, intelligence capabilities, and other factors. Although the task of determining the enemy's center of gravity is the task of intelligence, decision-makers and planners also contribute to the detection, analysis, and implementation of the selected center of gravity. Although neutralizing, destroying, and capturing the enemy center of gravity makes a great contribution to achieving the goals and objectives, there should be no legal, moral, or political restrictions on any action that can be taken by friendly forces against the chosen center of gravity.